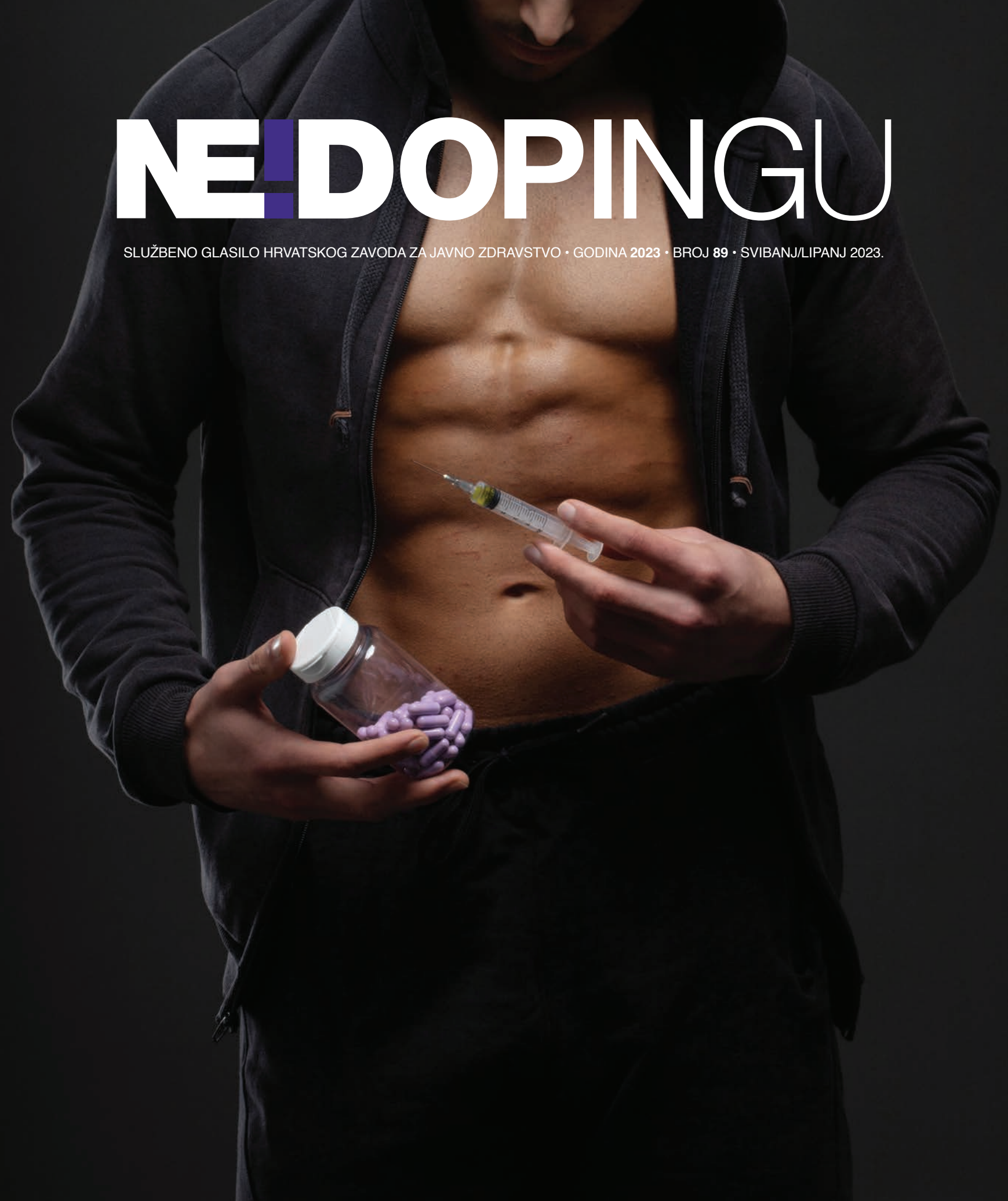

NE!DOPINGU

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO • GODINA 2023 • BROJ 89 • SVIBANJ/LIPANJ 2023.

HRVATSKO **NE**DOPINGU

Sport je industrija vrijedna više milijardi dolara sa zamršenim vezama s javnim i privatnim interesima. Visoke razine javnih rashoda i velika ulaganja sponzora, zajedno s medijskim ugovorima velike vrijednosti, stvaraju okruženje koje predstavlja značajan rizik od korupcije.

Vesna Barišić
Glavna urednica

Vjerni stajalištu Jean-Jacquesa Rousseaua "moramo puno naučiti kako bismo se mogli raspitati o stvarima koje ne znamo": antidopinška istraživanja ostala su glavni oslonac u unapređenju programa testiranja lijekova koji se koriste u sportu. Nedavno odobrena uporaba metode suhe kapi krvi na filtar papiru (*DBS, dried blood spot*), ali i anazina kose te izdaha omogućuju komplementarne informacije, potencijalno ispunjavajući uvjete za buduće rutinske dopinške kontrole i/ili naknadne istrage povezane sa određenim slučajem.

Dotaknuli smo steroide (AAS) koji imaju sposobnost povećanja mišićne mase, snage i izdržljivosti. Međutim, važno je napomenuti da upotreba steroida bez medicinske indikacije ili pod nadzorom stručnjaka nije preporučljiva i može imati ozbiljne negativne učinke na zdravlje. Što se događa s krvnom slikom sportaša koji uzima steroide? Upotreba steroida može uzrokovati različite promjene u broju i funkciji retikulocita.

Sportaši u Hrvatskoj teško usvajaju to da ako su obaviješteni da se nalaze u Skupini određenoj za testiranje uredno moraju slati podatke o lokaciji. Oprost za tri neposluha, u kontekstu slanja podataka o lokaciji, nije dobila ni nigerijska svjetska rekorderka na 100 metara s preponama Tobi Amusan – izrečena joj je dvogodišnja sankcija što znači da neće moći nastupiti na Svjetskom atletskom prvenstvu u kolovozu u Budimpešti.

Vjerovali ili ne, postoje i oni koji se zalažu za sport uz pomoć dopinga. Jedan od njih je Aron D'Souza, biznismen rođen u Melbourneu. Predsjednik je Enhanced Games, koalicije sportaša, liječnika i znanstvenika. Planira održati inauguracijske igre bez testiranja na doping u prosincu sljedeće godine (2024.). Poručuje: „Moje tijelo, moj izbor; vaše tijelo, vaš izbor!“

U ovom broju magazina ćemo vas upoznati i sa SIGA-om i IAC-om. Značajan korak koji su poduzeli je potpisivanje partnerstva s ciljem poticanja prevencije i borbe protiv korupcije u sportu. Sport je industrija vrijedna više milijardi dolara sa zamršenim vezama s javnim i privatnim interesima.

UZIMANJE SUPRAFIZIOLOŠKIH DOZA STEROIDA

stranica 4

PROPUSTI U DOSTAVLJANJU PODATAKA O LOKACIJI

stranica 7

POBOLJŠANJE STRATEGIJE TESTIRANJA LIJEKOVA KORIŠTENIH U SPORTU

stranica 8

HRABAR PLAN ZA SPORTSKI DOGAĐAJ BEZ TESTIRANJA NA DOPING

stranica 10

SIGA I IACA UZ VELIKU PODRŠKU SVIJETA

stranica 12

DOPINŠKI SLUČAJ PETERA BOLA MOGAO BI IMATI GLOBALNI UTJECAJ

stranica 14

In line with the belief of Jean-Jacques Rousseau that “you must have learned a lot to be able to ask about what you don’t know”, anti-doping research remains the cornerstone for advancing testing programs for medications used in sport. The recently approved dried blood spot (DBS) method, as well as hair and breath analysis provides complementary information that potentially meet the requirements for future routine doping controls and/or additional investigations related to an individual case.

We have dealt with steroids (AAS) that have the ability to increase muscle mass, strength and stamina. However, it is important to underline that the use of steroids without medical indication or expert supervision is not recommended and can have serious adverse health effects. What happens to the blood count of athletes who use steroids? The use of steroids can cause various changes in the number and function of reticulocytes.

Croatian athletes have difficulty adjusting to the fact that, after receiving notification that they have been included in a registered testing pool, they need to consistently provide their whereabouts information. Speaking of whereabouts information, even the Nigerian world record holder in the 100 m hurdles Tobi Amusan was not granted leniency for her three whereabouts failures – she has been imposed with a two-year period of ineligibility, which means that she will miss the World Athletics Championships in Budapest next month.

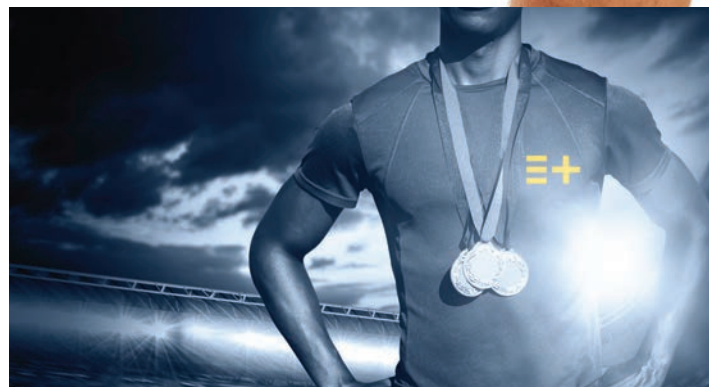
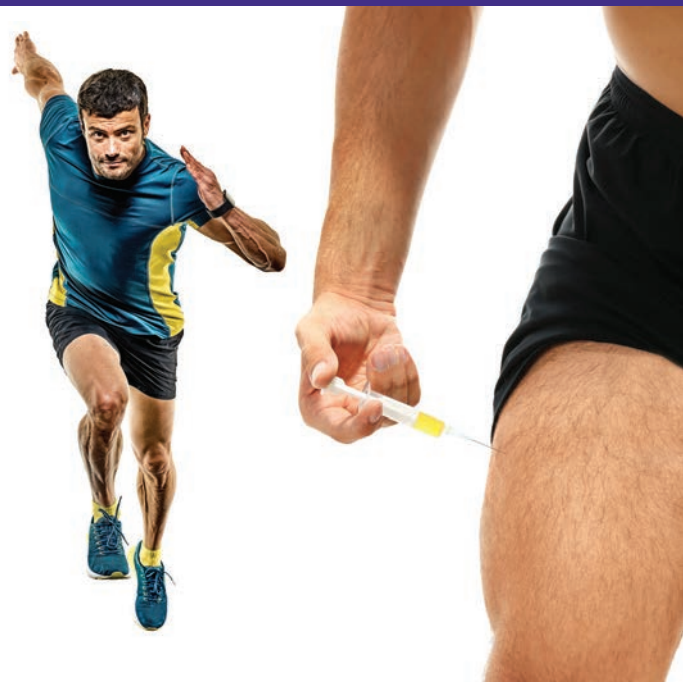
Believe it or not, there are people who advocate doping-assisted sports. Melbourne-born businessman Aron D’Souza is one of them. He is the president of Enhanced Games, which is a coalition of athletes, physicians and scientists. He plans to organize inauguration games without doping controls in December 2024. His message is: „My body, my choice; your body, your choice!“

In this issue we will also introduce you with SIGA and IAC. They made a significant step by signing a partnership with the purpose of encouraging prevention and fight against corruption in sports. Sport is an industry worth billions of dollars with intricate links with both public and private interests.

Vesna Barišić
Editor-in-Chief

Sport is an industry worth billions of dollars with intricate links with both public and private interests. High levels of public expenditures and large investments made by sponsors, together with high value media contracts create the environment that poses a significant risk of corruption.

TISAK:
Studio HS internet d.o.o.
NAKLADA:
600 komada

ADRESA REDAKCIJE:
Znanstveno - učilišni kampus
Borongaj
Borongajska 83 g
10 000 Zagreb
www.antidoping-hzta.hr

KONTAKT BROJ:
Tel: 01/462 79 33
Faks: 01/237 09 92
BESPLATNI PRIMJERAK

ISSN 1849-6318 MAGAZIN IZLAZI DVOMJESEČNO ©&@ HZJZ 2023.

Zabranjuje se umnažanje i distribuiranje izdanja u cijelosti ili bilo kojeg njegova dijela bez odobrenja izdavača.

Magazin **NE!DOPINGU** izlazi uz potporu Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske.

Uzimanje suprafizioloških doza steroida

Pravi uspjeh u sportu dolazi iz predanosti, napornog rada, pravilne prehrane, stručnog vođenja i sportske etike. Vaše zdravlje i dobrobit trebaju biti na prvom mjestu, jer je dugoročno održavanje zdravog i uravnoteženog tijela ključno za postizanje trajnih sportskih dostignuća.

Piše **Vesna Barišić**

Suprafiziološke doze steroida, koje se nazivaju i anabolički-androgeni steroidi (AAS), su tvari koje imaju sposobnost povećanja mišićne mase, snage i izdržljivosti. Međutim, važno je napomenuti da upotreba steroida bez medicinske indikacije ili pod nadzorom stručnjaka nije preporučljiva i može imati ozbiljne negativne učinke na zdravlje.

Kada zdrav sportaš koristi suprafiziološke doze steroida, to može dovesti do niza promjena i efekata na organizam. Evo nekoliko ključnih utjecaja koje takvi steroidi mogu imati:

Povećana sinteza proteina i povećanje mišićne mase: Steroidi mogu potaknuti veću sintezu proteina u mišićima, što rezultira povećanjem mišićne mase i snage. To može pružiti prednost sportašu u pogledu izvedbe i oporavka.

Povećana proizvodnja crvenih krvnih stanica: Steroidi mogu stimulirati eritropoezu, proces stvaranja crvenih krvnih stanica. To može rezultirati povećanim brojem crvenih krvnih stanica i poboljšanom aerobnom izdržljivošću.

Smanjenje masnog tkiva: Steroidi mogu potaknuti povećanje metabolizma i smanjenje masnog tkiva. To može dovesti do povećanja mišićne definicije i poboljšane tjelesne kompozicije.

Međutim, uz ove potencijalne koristi, suprafiziološke doze steroida također mogu uzrokovati niz negativnih učinaka na organizam:

Hormonalni poremećaji: Steroidi mogu poremetiti prirodnu ravnotežu hormona u organizmu. Primjerice, mogu smanjiti prirodnu

proizvodnju testosterona, što može rezultirati smanjenom plodnošću, smanjenjem libida i drugim hormonalnim disfunkcijama.

Kardiovaskularni problemi: Suprafiziološke doze steroida mogu povećati rizik od kardiovaskularnih problema poput visokog krvnog tlaka, povećanja kolesterola, srčanih bolesti i srčanog udara.

Jetreni problemi: Steroidi se često uzimaju oralno i mogu izazvati opterećenje jetre. To može dovesti do oštećenja jetre, uključujući tumore, ciste ili hepatitis.

Psihološki učinci: Steroidi mogu utjecati na raspoloženje i ponašanje. Mogu izazvati promjene raspoloženja, agresivnost, nagle promjene raspoloženja, tjeskobu, depresiju i poremećaje spavanja. Ovakvi učinci mogu negativno utjecati na mentalno zdravlje sportaša.

Ostali učinci: Ostale potencijalne nuspojave suprafiziološke doze steroida uključuju akne, smanjenje veličine testisa, povećanje rizika od ozljeda tetiva i ligamenata, povećanje rizika od infekcija, poremećaje rasta i razvoja u adolescenciji, kao i ovisnost o steroidima.

Važno je napomenuti da je korištenje steroida ilegalno u mnogim zemljama, a međunarodne sportske organizacije zabranjuju njihovu upotrebu na natjecanju i izvan natjecanja. Sportaši koji koriste nedopuštene tvari mogu se suočiti s ozbiljnim posljedicama, uključujući diskvalifikaciju, suspenziju i narušavanje svog ugleda.

Uzimajući u obzir sve navedeno, važno je razumjeti da upotreba suprafizioloških doza steroida nije sigurna ili preporučljiva za zdrave

sportaše. Umjesto toga, postizanje zdravog i sportskog uspjeha treba se temeljiti na redovitom vježbanju, pravilnoj prehrani, adekvatnom odmoru i stručnom vođenju trenera i zdravstvenih stručnjaka.

Uvijek je najbolje voditi se načelom sportskog poštenja, prirodne izvedbe i brige o vlastitom zdravlju.

Promjene krvne slike

Suprafiziološke doze anaboličkih-androgenih steroida (AAS) mogu imati utjecaj na promjenu krvne slike. Ovi steroidi mogu izazvati različite promjene u sastavu krvi i parametrima krvne slike. Evo nekih od mogućih promjena koje se mogu primijetiti:

Eritrociti: Steroidi mogu potaknuti povećanje broja crvenih krvnih stanica (eritrocita). To se naziva eritrocitoza. Povećan broj eritrocita može rezultirati povećanom količinom hemoglobina i povećanim kapacitetom krvi za prijenos kisika. Međutim, ova promjena može također povećati viskoznost krvi, što može povećati rizik od kardiovaskularnih problema.

Hemoglobin: Steroidi mogu povećati koncentraciju hemoglobina u krvi. Hemoglobin je protein u crvenim krvnim stanicama koji je odgovoran za prijenos kisika. Povećanje razine hemoglobina može pružiti sportašu povećanu sposobnost prijenosa kisika i poboljšanu aerobnu izdržljivost.

Hematokrit: Hematokrit je omjer volumena crvenih krvnih stanica u odnosu na ukupni volumen krvi. Upotreba suprafizioloških doza steroida može rezultirati povećanjem hematokrita. Visok hematokrit može također povećati viskoznost krvi i utjecati na protok krvi kroz krvne žile.

Leukociti: Steroidi mogu utjecati na broj bijelih krvnih stanica (leukocita). Neki steroidi mogu smanjiti broj leukocita, što se naziva leukopenija. Smanjenje broja leukocita može oslabiti imunološki sustav i povećati osjetljivost na infekcije.

Trombociti: Steroidi mogu utjecati i na broj trombocita, koji su odgovorni za zgrušavanje krvi. Promjene u broju trombocita mogu utjecati na sposobnost koagulacije krvi i povećati rizik od krvarenja ili stvaranja krvnih ugrušaka.

Važno je napomenuti da promjene u krvnoj slici uzrokovane upotrebom steroida mogu biti ozbiljne i nose određene rizike. One mogu utjecati na opće zdravlje i sportski performans sportaša. Uzimanje steroida bez medicinskog nadzora i upotreba suprafizioloških doza nikako nije preporučljiva, jer može dovesti do ozbiljnih nuspojava i zdravstvenih problema.

AAS

Sportaši bi trebali voditi računa o svojem zdravlju i sportskom uspjehu na temelju prirodnih, zdravih metoda treninga, prehrane i oporavka. Bavljenje sportom treba biti u skladu s etičkim načelima i sportskim pravilima.

Ako imate bilo kakve sumnje ili pitanja o utjecaju steroida na krvnu sliku ili općenito o njihovoj upotrebi, uvijek je najbolje konzultirati se s kvalificiranim zdravstvenim stručnjakom ili liječnikom. Oni će vam pružiti potrebne informacije i savjete kako bi se održalo vaše zdravlje i postigao sportski uspjeh na siguran i odgovoran način.

Zapamtite, pravi uspjeh u sportu dolazi iz predanosti, napornog rada, pravilne prehrane, stručnog vođenja i sportske etike. Vaše zdravlje i dobrobit trebaju biti na prvom mjestu, jer je dugoročno održavanje zdravog i uravnoteženog tijela ključno za postizanje trajnih sportskih dostignuća.

Retikulociti

Suprafiziološke doze anaboličkih-androgenih steroida (AAS) mogu utjecati na broj i funkciju retikulocita, to jest - nezrele crvene krvne stanice. Retikulociti se formiraju u koštanoj srži i kasnije sazrijevaju u eritrocite, crvene krvne stanice koje prenose kisik.

Upotreba steroida može uzrokovati različite promjene u broju i funkciji retikulocita:

Povećanje broja retikulocita: Steroidi mogu stimulirati eritropoezu, proces stvaranja crvenih krvnih stanica, uključujući retikulocite. Stoga, primjena suprafizioloških doza steroida može povećati broj retikulocita u krvi.

Poremećaj zrelosti retikulocita: Steroidi mogu utjecati na zrelost retikulocita, što može rezultirati prisutnošću nezrelih ili disfunkcionalnih retikulocita u krvi. Ovi nezreli retikulociti mogu imati smanjenu sposobnost da prenose kisik kao zreli eritrociti.

Važno je napomenuti da upotreba suprafizioloških doza steroida bez medicinskog nadzora nije preporučljiva i može imati ozbiljne negativne učinke na zdravlje. Iako steroidi mogu izazvati promjene u broju i funkciji retikulocita, ti učinci se javljaju zajedno s drugim sistemskim promjenama i nuspojavama.

Ako imate bilo kakve sumnje ili pitanja o utjecaju steroida na retikulocite ili općenito o njihovoj upotrebi, konzultirajte se s liječnikom. On će vam pružiti potrebne informacije i savjete o konkretnim utjecajima steroida na retikulocite i cjelokupno zdravlje.

Popularni β 2-AGONISTI

Ovu skupinu lijekova dotičemo samo iz tog razloga što ga sportaši često i rado uzimaju. Korištenje β 2-agonista u kontekstu lijekova za astmu zahtijevalo je posebna razmatranja u borbi protiv dopinga. S jedne strane, raspravljalo se o pretjeranoj uporabi kratkodjelujućih β 2-agonista među elitnim sportašima izdržljivosti, a pomno je proučena činjenica da su oni sportaši s terapijskim izuzećima (TUE) za potvrđenu astmu ili hiperreaktivnost dišnih putova često bili bolji od natjecatelja koji nisu astmatičari. S druge strane, održavanje zdravlja dišnog sustava uz zaštitu integriteta sporta je od najveće važnosti, zbog čega su odabrani β 2-agonisti dopušteni kada se koriste unutar definirane najveće dopuštene dnevne doze. Meta-analize temeljene na modelu koje se tiču farmakokinetike salbutamola potvrdile su prikladnost ovih granica, dok se raspravljalo o prilagodabama u vezi s dopuštenim dozama, potaknute i nedavnom studijom koja ukazuje na potencijalni učinak poboljšanja učinka inhaliranog salbutamola u dopuštenim dozama (tj. 800 μ g putem inhalacije). Situacija je dodatno komplicirana činjenicom da su lijekovi kao što su salbutamol ili formoterol, za koje postoje granične vrijednosti u urinu od 1000 ng/ml odnosno 40 ng/ml, sastavljeni od dva enantiomera. Danas postoje enantiopiste verzije ovih lijekova s levosalbutamolom i arformoterolom te se postavilo pitanje jesu li potrebna analitička sredstva za određivanje koncentracije farmakološki relevantnog enantiomera kako bi se izbjeglo da sportaši prekorače dopuštenu dozu bioaktivnog izomera.

Propusti u dostavljanju podataka o lokaciji

Tri pogrešno dostavljena podatka o lokaciji ili nedostavljanje podataka o lokaciji skupine sportaša koji se nalaze u Grupi određenoj za testiranje povlači za sobom dvogodišnju sankciju.

Piše **Vesna Barišić**

Nigerijska svjetska rekorderka na 100 metara s preponama Tobi Amusan objavila je 19. srpnja da ju je Atletska jedinica za integritet (AIU) optužila da je propustila tri dopinška testa. Sudjelovanje 26-godišnjakinje na Svjetskom atletskom prvenstvu u kolovozu u Budimpešti postaje nemoguća misija. Amusan je, međutim, tvrdila da nikada nije koristila zabranjene lijekove za poboljšanje izvedbi i da očekuje da će dobiti dozvolu na vrijeme za Svjetsko prvenstvo koje se u glavnom gradu Mađarske otvara 19. kolovoza. "Čista sam sportašica i redovito me (možda i više nego inače) testira AIU (Athletics Integrity Unit) - testirana sam nekoliko dana nakon trećeg *propuštenog testa*", napisala je Amusan na svojoj Instagram stranici. "Vjerujem da će se ovo riješiti u moju korist i da ću se natjecati na svjetskom prvenstvu u kolovozu." Amusan je otkrila da će o njezinom slučaju odlučivati sud od tri arbitra.

Prema antidopinškim pravilima Svjetske atletike (WA), primjenjiva sankcija za tri propusta u dostavi podataka o lokaciji iznosi dvije godine, uz mogućnost smanjenja na najmanje jednu godinu, ovisno o stupnju sportaševe pogreške. AIU je službeno potvrdio optužbu nekoliko sati nakon Amusanove objave. Amusanova objava došla je samo nekoliko sati nakon što je pobijedila u ženskoj utrci na 100 metara s preponama na World Athletics Continental Tour Gold mitingu u Szekesfehervaru u Mađarskoj. Njezino vrijeme od 12,35 sekundi bilo je samo 0,01 sekundu slabije od najboljeg ovosezonskog rezultata koji je također njezin. Postignut je pobjedom na mitingu Svjetske atletske dijamantne lige u Šleskoj u Poljskoj. Amusan je u polufinalu prošlogodišnjeg Svjetskog prvenstva u Eugeneu u Sjedinjenim Državama spustila svjetski rekord s 12.20 na 12.12. Pobijedila je u finalu u 12.06 kasnije tog dana, ali to se vrijeme nije računalo za potrebe rekorda jer je bilo previše vjetra u leđa.

Legenda američkog sprinta Michael Johnson doveo je u pitanje Amusanove nastupe dok je radio za televiziju BBC u Eugeneu. Tobi Amusan osvojila je zlatnu medalju na 100 metara s preponama na Svjetskom atletskom prvenstvu u Eugeneu postavivši kontroverzni svjetski rekord u polufinalu polufinalu. Njezina je izvedba „potukla“

prethodni svjetski rekord - koji je postavila Johnsonova sunarodnjakinja Kendra Harrison 2016. - za 0,08 sekundi i bila je tri desetinke sekunde brža nego što je ikada prije trčala. Polufinale je također dovelo do 12 osobnih rekorda i pet nacionalnih rekorda, koji su bili glavni uzrok Johnsonove brige. Stručnjaci su tvrdili da je Amusanov rekord došao kao rezultat njezinih Adizero Avanti Tyo Tinman Elite tenisica, koje je proizveo Adidas. Potplati sadrže sloj karbonskih šipki i pjene što je dovelo do pitanja jesu li joj tenisice dale nepravednu prednost na Hayward Fieldu. Svjetski rekord službeno je potvrđen od strane Svjetske atletike prošlog rujna. Nakon Eugene, Amusan je osvojila svoju drugu uzastopnu zlatnu medalju na Igrama Commonwealtha na 100 metara s preponama u Birminghamu 2022. Također je bila dio nigerijskog tima koji je pobijedio u štafeti 4x100m. Ali ta im je medalja službeno oduzeta prošlog tjedna nakon što je Nzubechi Grace Nwokocha, koja je trčala jednu dionicu, proglašena krivom za uzimanje anaboličkih steroida. Nwokocha je tijekom saslušanja tvrdila da je nepovoljni nalaz uzrokovan unakrsnom kontaminacijom nakon što je neimenovani timski kolega pio iz njezine boce Lucozadea dok je trenirao u Sportskom selu. Amusanova druga postignuća uključuju osvajanje uzastopnih zlatnih medalja na 100 metara s preponama na Afričkim igrama 2015. i 2019. u Brazzavilleu, odnosno Rabatu. Također je osvojila zlatne medalje na 100 m prepone i štafeti 4x100 m na posljednja dva afrička prvenstva, u Asabi i Mauricijusu 2018. i 2022., te je briljirala na Svjetskoj atletske dijamantnoj ligi u uzastopnim sezonama 2021. i 2022.

Poboljšanje strategije testiranja lijekova korištenih u sportu

Nedavno odobrena uporaba metode suhe kapi krvi na filtar papiru (DBS, dried blood spot), ali i anazina kose te izdaha omogućuju komplementarne informacije, potencijalno ispunjavajući uvjete za buduće rutinske dopinške kontrole i/ili naknadne istrage povezane sa određenim slučajem.

Piše **Marija Slivonja, dr. med.**

Vjerni stajalištu Jean-Jacquesa Rousseaua "moramo puno naučiti kako bismo se mogli raspitati o stvarima koje ne znamo": antidopinška istraživanja ostala su glavni oslonac u unapređenju programa testiranja lijekova koji se koriste u sportu. To uključuje istraživanja u sportskom pravu, psihologiji i sociologiji, znanosti o životu i medicini te analitičkoj kemiji, posebno uzimajući u obzir kontinuirano mijenjanje i usavršavanje vanjskih uvjeta koji su stvorili "novo normalno" za sportaša, kao i za antidopinške organizacije. Antidopinški programi u sve većoj mjeri balansiraju između suprotstavljenih trendova stalnog poboljšanja analitičke osjetljivosti i ukupne izloženosti ljudi ostacima kemikalija i lijekova (kao i metabolita lijekova). Slijedom toga, analitički pristupi koji pružaju kritične detalje o ruti, količini i / ili vremenu izloženosti lijekovima (metabolitu) bili su u velikoj potražnji za upravljanje rezultatima testiranja na sportske lijekove, podržavajući diferencijaciju namjernih dopinških praksi. Kad je riječ o dopinškim scenarijima, raspravlja se o pitanjima zašto neki sportaši pokazuju sklonost nedopuštenim sredstvima u kontekstu fenomena ega i motivacije potaknute strahom koja je dovela do maladaptivnog ponašanja, uključujući upotrebu zabranjenih tvari ili metoda, razlike povezane sa spolom (koje su ukazivale na nižu ukupnu stopu nepovoljnih analitičkih nalaza [AAF-ova] među sportašicama u usporedbi s muškarcima, različite preferencije u korištenju droga, ali bez utjecaja sportskih disciplina) i ulogu moralnih vrijednosti i moralnog identiteta sportaša u modelu dopinškog ponašanja s upotrebom dodataka kao središnjim aspektom.

Nastavljena je rasprava o razlozima upotrebe dodataka među elitnim sportašima, kao i o njezinim rizicima u vezi s (nenamjernim) nepovoljnim analitičkim nalazima (AAF) i, potencijalno, kršenjima antidopinških pravila (ADRV), identificirajući različite razloge za moto "hrana na prvom mjestu", ali ne uvijek "samo hrana". Međutim, istodobno se preporučuje velika pažnja jer kontaminirani dodaci prehrani predstavljaju jedne od glavnih uzroka ADRV-a.

Predstavljene su rasprave i istraživanja komplementarnih pristupa antidopinškom testiranju za poboljšanje strategije testiranja lijekova korištenih u sportu. Studije su obuhvaćale strukturiranje sportskih karakteristika sportskih disciplina i razmatranja biološke putovnice u kontekstu performansi sportaša, a radi optimizacije planova distribucije testiranja i razmatranja jelovnika. Izdvaja se kako nedavno odobrena uporaba metode suhe kapi krvi na filtar papiru (DBS, dried blood spot) koja se spominje zbog sve veće pozornosti i u testiranju na droge u sportu, ali i anazina kose te izdaha omogućuju komplementarne informacije, potencijalno ispunjavajući uvjete za buduće rutinske dopinške kontrole i/ili naknadne istrage povezane sa određenim slučajem.

Opširno se raspravljalo o tome treba li zabraniti uporabu hormona štitnjače u sportu bez terapijske indikacije i, ako da, kako bi se ta zabrana mogla analitički provoditi i pratiti. U 2023. godini status hormona štitnjače nije se promijenio jer zabrana hormona štitnjače u sportu, na temelju postojećih podataka i kriterija za uvrštavanje na Popis zabranjenih sredstava, ne bi bila ni opravdana ni izvediva.

Hormoni štitnjače

Štitnjača proizvodi dva aktivna hormona, tiroksin (T4) i trijodtironin (T3), koji su ključni za razvoj, reprodukciju i metabolizam. Kako nema uvjerljivih dokaza o poboljšanju sportske izvedbe uslijed egzogene primjene izvan medicinskih indikacija, trenutno primjena hormona štitnjače nije zabranjena, ali prevalencija korištenja istih među elitnim sportašima i njihov nezabranjen status ostaju kontroverzni.

Prema podacima dostupnim na društvenim mrežama, glavni ne-medicinski razlog primjene hormona štitnjače je modulacija tjelesne težine gubitkom masnog tkiva, što je najizraženije u težinskim sportovima kao su bodybuilding, sportovi vezani uz izdržljivost te biciklizam. Meta-analize učinaka hormona štitnjače, međutim, ne pokazuju uvjerljivih dokaza o gubitku tjelesne mase, čak ni u pretilih osoba. Ipak, ne može se isključiti mali, kratkotrajni i reverzibilan gubitak tjelesne težine induciran namjerno izazvanim stanjem hipertireoidizma, koji bi sportaši mogli iskoristavati - i time ugrožavati svoje zdravlje! Naime, hormoni štitnjače imaju usku terapijsku širinu, što znači da male promjene u doziranju mogu imati toksične učinke, i to na kardiovaskularnu funkciju i koštani rast, a i na poticanje karcinogeneze.

Rizik od dopinga pri uzimanju dodataka prehrani

Korištenje dodataka prehrani široko je rasprostranjeno među sportašima, ali mnogi pritom nisu svjesni potencijalnog nenamjernog dopinga, posebice uzimajući u obzir da suplementi često mogu biti kontaminirani zabranjenim tvarima. Najčešći razlog velike popularnosti dodataka prehrani kod sportaša su poboljšanje zdravlja ili sportske izvedbe. Međutim, mnogi sportaši se po ovom pitanju oslanjaju na nepouzdanu izvore informacija te im često nedostaje znanja o regulativi vezanoj uz dodatke prehrani.

Svjetska antidopinška agencija (WADA) stalno naglašava kako su sportaši sami odgovorni za sve što unesu u svoj organizam; zbog tog principa stroge odgovornosti, čak i kod nenamjernog dopinga neizbježan je nepovoljan analitički nalaz. Glavni uzroci nenamjernog dopinga su nemar/nepažnja te zloupotreba dodataka prehrani. Primjeri dodataka prehrani su vitamini, minerali, probiotici, proteini,

biljni pripravci, a mnogi od njih jamče učinke poput gubitka na težini, povećanja energije, ubrzanog oporavaka nakon napora, poboljšanja fizičkih i kognitivnih sposobnosti. Ovdje je važno naglasiti da su mnoge od ovih tvrdnji nedokazane te da nema definiranih standarda za kvalitetu dokaza potrebnih za podupiranje ovakvih tvrdnji: tako, primjerice, mogu postojati studije koje će imati brojne nedostatke u ustroju i provedbi, a koje će se svejedno prikazati kao adekvatne od strane proizvođača dodatka prehrani. Iz tog razloga ne začuđuje kako će proizvođači dodataka prehrani upravo najmanje rigorozne studije prezentirati u prilog svojih proizvoda. Za razliku od toga, lijekovi su podložni strogoj farmaceutskoj regulativi uslijed premarketinške autorizacije i nadzora konačnih proizvoda. Države reguliraju dodatke prehrani na nacionalnoj razini, a te regulacije variraju od zemlje do zemlje.

Dok sportaši smatraju da ako se neki dodatak prehrani nađe na tržištu, on mora biti siguran; u stvarnosti zapravo ovi proizvodi spadaju u kategoriju hrane pa proizvođači nisu obvezani prije promidžbe proizvoda pokazati da su njihovi proizvodi sigurni i učinkoviti, niti obvezni testirati svoje proizvode na tvari zabranjene WADA-inim Popisom zabranjenih sredstava. Meta-analiza koja je ispitala prevalenciju kontaminacije dodataka prehrani pokazala je da je gotovo 28 % ispitanih dodataka predstavljalo potencijalni rizik od nenamjernog dopinga, a 875 od 3132 ispitana dodatka sadržavalo je tvari koje nisu bile navedene na deklaraciji. Važno je da sportaši razumiju rizik konzumacije dodataka prehrani, pošto zabranjene tvari i u tragovima mogu dovesti do pada na dopinškom testiranju, čak i ako se iste nalaze u količinama premalima da izazovu fiziološke učinke.

Zanimljivo je da korištenje dodataka prehrani značajno korelira i s namjernim dopingom u sportu: studije su pokazale da korisnici suplemenata imaju pozitivniji stav prema dopingom. Također, korištenje dodataka može se na neki način smatrati korakom bliže doping-orjentiranom ponašanju jer suplemente sportaši u početku mogu smatrati sredstvom za dobivanje blage prednosti nad suparnicima, dok kasnije mogu imati tendenciju prelaska na ozbiljnije tvari ili droge.

Hrabar plan za sportski događaj bez testiranja na doping

Pet sportova - atletika, plivanje, dizanje utega, gimnastika i borilački sportovi - bit će na programu Enhanced Games-a (Poboljšanih igara) koje će se održavati svake godine. Moto: „Moje tijelo, moj izbor; vaše tijelo, vaš izbor!“

Piše **Sandra Kralj**

Natjecanje u olimpijskom stilu za sportaše koji uzimaju doping pokrenuo je australski poduzetnik. Riječ je o Aronu D'Souzi, biznismenu rođenom u Melbourneu, s adresom u Londonu.

Predsjednik je Enhanced Games-a, koalicije sportaša, liječnika i znanstvenika. Planira održati inauguracijske igre bez testiranja na doping u prosincu sljedeće godine (2024.), a među onima koji su iskazali interes su i dva australska sportaša visokog ranga.

Natjecanje dovodi u pitanje model Olimpijskih igara koji je, kaže, pokvaren.

“IOC (Međunarodni olimpijski odbor) je zapravo jednostranačka država koja upravlja svijetom sporta već 100 godina”, rekao je D'Souza za AAP. “A sada je tu oporbena stranka. Spremni smo za borbu. Znam da će igrati prljavo. Znam da će nam prijetiti. Ali u konačnici znamo da smo moralno ispravni.”

Pet sportova - atletika, plivanje, dizanje utega, gimnastika i borilački sportovi - bit će na programu Enhanced Games-a koje će se održavati svake godine.

Voditeljica australske misije za Ol Pariz 2024. i bivša osvajačica zlatne olimpijske medalje, biciklistica Anna Meares, kaže da je užasnuti konceptom. “To je šala, da budem iskrena. Nepošteno, nesigurno - jednostavno mislim da ovo nije pravi način za bavljenje sportom”, rekla je.

D'Souza ostaje prkosan: “Sportaši su odrasli... i imaju pravo raditi sa svojim tijelom što žele – moje tijelo, moj izbor; vaše tijelo, vaš izbor”, rekao je. “I nijedna vlada, niti jedan paternalistički sportski savez, ne bi trebao donositi te odluke umjesto sportaša - osobito u vezi s proizvodima koji su regulirani i odobreni od strane FDA.”

D'Souza je rekao da postoji velika znatiželja o bilo kakvom ograničenju ljudskih nastojanja. “Nije samo pitanje možemo li probiti 100 metara od devet sekundi, siguran sam da hoćemo”, rekao je. “Želim vidjeti kako 40, 50, 60-godišnjak ruši svjetske rekorde jer je medicina učinila čudo u zaustavljanje starenja. Sada zvuči kao znanstvena fantastika, ali živimo u budućnosti, pogledajte uspon umjetne inteligencije i drugih tehnologija. Realnost je da su IOC i WADA stvorili nesiguran sustav koji je usmjerio sportaše na upotrebu sredstava za poboljšanje performansi”.

Australska voditeljica olimpijske misije Pariz 2024. Anna Meares označila je Enhanced Games “šalom... nepoštenom i nesigurnom.”

Lokacija za inauguracijske Enhanced Games tek treba biti određena, ali grad domaćin ne bi trebao trošiti pretjerana sredstva za domaćinstvo, kao što to čine olimpijski gradovi, rekao je. “Smanjivanjem s 13.000 (olimpijskih) sportaša na možda nekoliko tisuća, bez specijalizirane infrastrukture - umjesto da ovo košta 100 milijardi dolara, to će koštati dvoznamenkaste milijune”, rekao je D'Souza.

D'Souza je rekao da će sportaši koji se natječu dobiti dionice u Enhanced Games-u, profitnom subjektu koji on sam financira, ali koji također privlači interes ulagača u kalifornijskoj Silicijskoj dolini, lokaciji mnogih start-up i globalnih tehnoloških tvrtki, uključujući Apple i Google.

“Ako sudjelujete, dobit ćete dionice u ligi i biti suvlasnik, a to nam je jako važno jer će to biti prilika za sportaše da stvore bogatstvo”, rekao je.

“Pretpostavio sam da ako si olimpijac i osvojiš zlatnu medalju, tvoj život je stvoren - to nije slučaj. Žalosan je vidjeti ljude koji su postigli najvišu razinu ljudske izvrsnosti, a žive objektivno osiromašeno. U isto vrijeme imate te sportske birokrate koji zarađuju milijune”.

Web stranica Enhanced Games-a sadrži popis 'poboljšanih svjetskih rekorda' koja slavi postignuća sportaša kojima su oduzete medalje i rekordi zbog dopinga.

“IOC se obvezao da će ocrnjivati napredne sportaše”, stoji u njemu. “Svake Olimpijske igre, nova kohorta hrabrih sportaša postavlja nove svjetske rekorde, samo da bi im se medalje oduzele, karijere suspendirale, a njihova imena vukla po blatu. Vrijeme je da se okonča ovaj represivni ciklus. Enhanced Games ovime vraća svjetske rekorde koje su postavili sportaši i pohvaljuje ih za njihovu hrabrost.”

Popis osramoćenih olimpijaca je svake godine sve veći. Veći jer se pošten sportski svijet bori za čistoću sporta, zdravlje sportaša i jednakopravnost.

Nameće nam se pitanje – tko će se prijaviti na takve Igre. Samom prijavom javno će iskazati svoj stav prema dopinga i sportu onakvom kakav bi trebao biti. Začudjujuće je to što je Aronu D'Souzi palo na pamet. Što poručuje, jesu li tu uopće važni sportaši ili je u pitanju samo jaka farmaceutska zarada koja će biti pošteno raspodijeljena? Bilo bi to ubojstvo sporta!

SIGA I IACA UZ VELIKU PODRŠKU SVIJETA

Sport je industrija vrijedna više milijardi dolara sa zamršenim vezama s javnim i privatnim interesima. Visoke razine javnih rashoda i velika ulaganja sponzora, zajedno s medijskim ugovorima velike vrijednosti, stvaraju okruženje koje predstavlja značajan rizik od korupcije.

Piše **Vesna Barišić**

SIGA je vodeća svjetska organizacija za Sport Integrity (međunarodna tehnička pomoć u borbi protiv korupcije, op.a.). Stvara potpuno novo ozračje u "sportskoj industriji" pružajući neovisnu globalnu ocjenu i certifikaciju za svjetski sport. SIGA je neprofitna globalna neovisna organizacija s jednim ciljem: osigurati da se sportskom industrijom upravlja prema najvišim standardima integriteta kako bi se zaštitile vrijednosti sporta. Jedina je organizacija koja okuplja sportove, vlade, akademsku zajednicu, međunarodne organizacije, sponzore, tvrtke, nositelje prava, nevladine organizacije i tvrtke za profesionalne usluge iz svih regija u svijetu oko zajedničkog cilja poticanja većeg integriteta u sportu. Sjedište joj je u Ženevi, Švicarska, a sastoji se od sljedećih kontinentalnih podružnica: SIGA AMERICA, SIGA EUROPA i SIGA LATIN AMERICA.

43 partnera

Sredinom srpnja SIGA je najavila entuzijastično usklađivanje nekoliko novih istaknutih organizacija s misijom #SIW2023, podižući je do novih visina. Uz njihovu podršku, broj partnera dosegao je impresivnih 43! Tu su brazilski medijski div Globo, IACA (Međunarodna akademija za borbu protiv korupcije), Eurispes (Istraživački institut Talijana), Brazilski parlamentarni front za modernizaciju nogometa, British Swimming, Sport Integrity Mexico, Ponta Delgada Nogometni savez (AFPD), portugalska odvjetnička društva Abreu Advogados i Kausa Advogados, Brazilska konfederacija zimskih sportova (CBDN) i Pokret za integritet u brazilskom nogometu, sastavljen od brazilskih klubova São Paulo FC, Vasco da Gama, Atlético Mineiro i Athletico Paranaense.

Uključivanje Beča, Rima, Loughborougha, Brasíliae, Mexico Cityja i Malalcahuella (Čile) dodatno proširuje doseg #SIW2023 na 23 grada i 16 zemalja, povećavajući njegov globalni utjecaj. Ovi dodatni partneri i gradovi domaćini jačaju platformu za suradnju #SIW2023, osiguravajući još širi raspon perspektiva i stručnosti za rješavanje ključnih tema kao što su dobro upravljanje, integritet sportskog klađenja, borba protiv korupcije u sportu, razvoj i zaštita mladih, financijski integritet i transparentnost, rodna jednakost, žensko vodstvo, uključenost i raznolikost, okoliš, održivost i tehnologija u sportu, ...

Transparentnost u sportskoj industriji

Međunarodna akademija za borbu protiv korupcije (IACA) i Sport Integrity Global Alliance (SIGA) potpisali su

revolucionarno partnerstvo s ciljem poticanja prevencije i borbe protiv korupcije u sportu. Ova suradnja, zapečaćena Memorandumom o razumijevanju (MoU), označava nepokolebljivu predanost održavanju integriteta, promicanju dobrog upravljanja i očuvanju vrijednosti pravednosti i transparentnosti u sportskoj industriji. I IACA i SIGA prepoznaju ozbiljne prijetnje koje korupcija predstavlja za sigurnost i stabilnost društava, a njihova suradnja ima za cilj suprotstaviti se tim izazovima promicanjem etičkih vrijednosti, pravde, održivog razvoja i ljudskih prava. Oslanjajući se na brojne međunarodne konvencije i mehanizme koji zagovaraju dobro upravljanje i borbu protiv korupcije, uključujući Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv korupcije (UNCAC) i Konvenciju OECD-a o borbi protiv podmićivanja stranih javnih službenika u međunarodnim poslovnim transakcijama, ovo partnerstvo naglašava važnost međunarodne suradnje u rješavanju ovih hitnih pitanja. Memorandum o razumijevanju potpisali su u sjedištu IACA-e u Beču Thomas Stelzer, dekan IACA-e, talijanski sudac za prekršaje Giovanni Tartaglia Polcini, neovisni predsjedavajući SIGA-e, supredsjedavajući G20-Anti-Corruption Working Group, i Emanuel Macedo de Medeiros, SIGA-in Global CEO. Prema ovom sporazumu, IACA i SIGA uključit će se u različite oblike suradnje, uključujući zajedničke projekte, razmjenu relevantnih informacija, inicijative za izgradnju kapaciteta i promicanje najboljih praksi u antikorupcijskim mjerama, kao što je usvajanje univerzalnih standarda SIGA-e. Komentirajući sporazum, Giovanni Tartaglia Polcini, neovisni predsjedatelj SIGA-e i supredsjedatelj Radne skupine za borbu protiv korupcije G20, izjavio je: "Sport je industrija vrijedna više milijardi dolara sa zamršenim vezama s javnim i privatnim interesima. Visoke razine javnih rashoda i velika ulaganja sponzora, zajedno s medijskim ugovorima velike vrijednosti, stvaraju okruženje koje predstavlja značajan rizik od korupcije. Međunarodna tehnička pomoć u borbi protiv korupcije i izgradnja kapaciteta strateški su za razvoj pravnog okvira i provedbu tijela i vlasti. Antikorupcijsko obrazovanje podupire prevenciju jer pomaže u njegovanju kulture integriteta i podizanju svijesti u širem društvu. Zato je približavanje IACA-e i SIGA-e vrlo dobra vijest i snažan korak za novu eru provedbe u borbi protiv korupcije u sportu. Thomas Stelzer, dekan IACA-e, dodao je: „Sport je važan čimbenik održivog razvoja i ima snažan pozitivan utjecaj na društva, posebice na djecu i mlade. Istovremeno, korupcija, namještanje rezultata, loše upravljanje, nedostatak transparentnosti, infiltracija organiziranog kriminala, trgovina igračima i zlostavljanje mladih sportaša sve više potkopavaju sport i njegovu sposobnost promicanja pozitivnih promjena u društvu, moderniziranje postupaka, obrazovanje i inspirativno djelovanje na mlade, poticanje uključivanja i stvaranja novih radnih mjesta. Memorandum koji je potpisan stvara okvir za zajednički rad IACA-e i SIGA-e u rješavanju globalne potrebe za znanjem i ažuriranim informacijama, provedbu istraživačkih projekata i aktivnosti izgradnje kapaciteta za sprječavanje, otkrivanje i borbu protiv korupcije u sportu i bilo kojem drugom obliku prijetnje njenom integritetu“.

IACA

Međunarodna antikorupcijska akademija (IACA) međunarodna je organizacija i visokoškolska obrazovna ustanova sa sjedištem u Laxenburgu, Austrija. Promiče ciljeve Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije, promiče vladavinu prava i pruža podršku i tehničku pomoć državama, organizacijama, korporacijama i drugim dionicima. Korupcija ne poznaje granice, utječe na sve zemlje i sektore društva i ne može se ispraviti samo tradicionalnim obrazovnim metodama. Zbog toga je vizija IACA-e uhvatiti se u koštac s pošasti korupcije novim i holističkim pristupom, uključujući akademske programe, inicijative za izgradnju kapaciteta, tehničku pomoć, istraživanje te međunarodnu suradnju i umrežavanje.

Univerzalni standardi

Ključni alat koji pomaže u pokretanju pozitivnih promjena u sportskom upravljanju i integritetu stvara okvir za široku raspravu i konzultacije. Uključivanje svih relevantnih dionika obuhvaća postojeća istraživanja i usmjerava utvrđenu dobru praksu. Prepoznaje pojedinačne okolnosti, probleme, resurse i sposobnosti sportskih tijela, skupina dionika i zemalja. Uvodi trofazni proces implementacije: bronca, srebro i zlato.

Početna verzija Univerzalnih standarda je "živi document" koji ima za cilj pružiti detaljan, praktičan i koristan okvir za daljnje konzultacije sa sportskim upravnim tijelima, vladama i regulatornim tijelima, povezanim komercijalnim interesima i drugim dionicima u sportu. SIGA radi na osiguravanju uvjeta po kojima će Univerzalni standardi u konačnici rezultirati usvajanjem i promicanjem najviših standarda demokracije, integriteta, transparentnosti i odgovornosti u svim područjima upravljanja sportom i u svakom sportu gdje postoji tržište klađenja.

Univerzalni standardi rezultat su važnih istraživanja i stručnih konzultacija. Oni odražavaju i prihvaćaju postojeća međunarodna mjerila i najbolju praksu. Univerzalni standardi odražavaju realnost današnjeg globalnog sporta. Prepoznaju brige i okolnosti pojedinačnih sportskih organizacija i razlike u njihovim resursima, sposobnostima i kapacitetima, a sve to ima utjecaj na sposobnost da se uvedu pozitivne promjene u upravljanju. Sportske organizacije će se poticati da prihvate, usvoje i provedu Univerzalne standarde u skladu sa svojim individualnim sposobnostima, slijedeći put kroz tri faze implementacije – brončana, srebrna i zlatna – odražavajući dobru, bolju i najbolju praksu. Nakon konzultacija i usvajanja standarda, organizacije sudionice bit će praćene u odnosu na Univerzalne standarde. Ovo praćenje će stvoriti referentnu točku koja će omogućiti praćenje napretka kako bi se identificirala područja u kojima bi pomoć mogla biti potrebna za daljnje jačanje struktura i sustava upravljanja.

Dopinški slučaj Petera Bola mogao bi imati globalni utjecaj

Uzorak A pozitivan, a B uzorak atipičan! Iznimno je rijetko da se dva uzorka ne podudaraju. Na temelju nalaza stručnjaka, odvjetnički tim zahtjeva da antidopinško tijelo Sport Integrity Australia okonča istragu koja je u tijeku, prizna pogrešku i traži ispriku za kako oni kažu "katastrofalnu pogrešku".

Piše **Vesna Barišić, Franka Antičić-Lović**

Sport Integrity Australia (SIA) i Australijski laboratorij za testiranje lijekova u sportu (ASDTL) optuženi su da su nestručno proveli analizu antidopinškog testa najbržeg australskog trkača na 800 metara u povijesti, Petera Bola.

Kako su otkrili dnevni listovi The Sydney Morning Herald i The Age, dva neovisna laboratorija su senzacionalno ustvrdila da nema dokaza da je Bol koristio zabranjenu tvar EPO, nakon što ga je SIA privremeno u siječnju ove godine suspendirala zbog pozitivnog A uzorka (antidopinško testiranje se provelo u listopadu 2022, izvan natjecanja). Zabrana mu je ukinuta mjesec dana kasnije, nakon što je analiza B uzorka pokazala atipičan nalaz (nalaz koji nije ni pozitivan ni negativan). Stručnjaci kažu da je iznimno rijetko da se dva uzorka ne podudaraju. Bol je odmah rekao da je oslobođen, u izjavi je dodao: "Olakšanje koje osjećam teško je opisati, prošli mjesec je bio poput noćne more. Nisam bio kriv, čekao sam čudo - bio sam nevin i čekao sam da se to dokaže. Ne želim se svađati, ali ne želim ni tiho otići. Želim unaprijediti cijeli sport. Ne možete dopustiti da nevinu sportaši budu kažnjeni zbog nečega što nikada nisu koristili". Međutim, SIA je rekla da nije oslobođen, da atipičan nalaz nije isto što i negativan rezultat testa i da će nastaviti istragu.

EPO je prirodni hormon koji se proizvodi u bubrezima, ali u svom sintetskom obliku zabranjen je kao tvar za poboljšanje izvedbi kod sportaša. Najpoznatiji primjer zloupotrebe ovog krvnog dopinga je od strane Lancea Armstronga koji ga je koristio za pomoć pri izdržljivosti i oporavku, kao dio sofisticiranog programa dopingiranja tijekom 90-ih i 2000-ih, za vrijeme kojih je osvojio sedam uzastopnih Tour de Francea titula.

Bol, koji je bio nominiran za „Mladog australca godine“ nakon što je postao prvi australski trkač koji je uspio ući u olimpijsko finale na 800 metara nakon

perioda dužeg od 50 godina, otpočeka tvrdi da je nevin. Život mu se kako kaže preokrenuo, neistinitim optužbama da je koristio doping.

Nakon što je njegov prvotni nalaz i naknadna suspenzija procurili u medije, Bol je na društvenim mrežama izrazio svoju "šokiranost": "Jako je važno prenijeti s najčvršćim uvjerenjem da sam nevin i da nisam uzeo ovu tvar za koju sam optužen", rekao je u izjavi.

Bolov odvjetnički tim na čelu sa sportskim odvjetnikom Paulom Greeneom iz Portlanda naručio je dva neovisna testiranja. Stručnjaci iz Kanade i Norveške analizirali su rezultate Bolovih uzoraka, u oba znanstvena izvješća nisu pronađeni dokazi o prisustvu sintetskog EPO-a u urinu. Oba neovisna izvješća vrlo su kritična prema korištenim metodama testiranja. Izjavili su da je Australian Sports Drug Testing Laboratory (ASDTL) pogriješio u načinu na koji je proveo testiranje i da je također krivo protumačio rezultate, zamijenivši prirodni EPO sa sintetskim. Iako ovaj laboratorij ima više od 20 godina iskustva u testiranju EPO-a i ustanova je akreditirana od Svjetske antidopinške agencije (WADA), odvjetnik Paul Green ih je optužio za "neiskustvo i nekompetentnost".

Na temelju nalaza stručnjaka, odvjetnički tim zahtjeva da antidopinško tijelo Sport Integrity Australia okonča istragu koja je u tijeku, prizna pogrešku i traži ispriku za kako oni kažu "katastrofalnu pogrešku".

Ovaj 29-godišnjak rođen je u Sudanu. Kada je imao četiri godine s obitelji je emigrirao u Egipat, a s osam godina preko UNHCR-a s obitelji stiže u Australiju i nastanjuje se u Perthu. Sa 16 godina Peter je započeo svoje atletsko putovanje.

Uvjeren u svoju nevinost

Većina dopinških varalica nestanu sa scene, pritaje se ali Bol je vidljiv i prisutan od samog početka, najprije preko društvenih mreža a potom i kroz razne medijske nastupe. Unatoč tome što se dogodilo proteklih mjeseci, on nije ogorčen. Umjesto toga, želi poboljšati i promijeniti sustav. "Možete biti jako ljuti, ali sada nije vrijeme", kaže. "Svi moji sponzori su na čekanju jer ste proglašeni varalicom zbog korištenja dopinga. Više nisi sportaš. Što mi to govori? Da se možeš truditi koliko god želiš - ovo je zemlja mogućnosti, ali teško je postići pravdu ako nemate resurse ili tim moćnih ljudi oko sebe". Iako je veseo i optimističan, zabrinut je koliko se slučaj može odužiti, što će utjecati i na iznos pravnih troškova, ali najviše na njegov ugled i reputaciju.

Dr. Catherin Ordway, stručnjakinja za sportski integritet i sportska odvjetnica, kaže da bi Bolov slučaj mogao imati "velike posljedice za druge slučajeve diljem svijeta". "Ako je laboratorij pogriješio tijekom procesa testiranja, to bi moglo ugroziti njegovu dozvolu za rad. Ali što je još važnije, Bolov slučaj je oživio sumnje oko same metode testa. Potvrđena pogreška mogla bi dovesti u pitanje rezultate EPO testova koji datiraju desetljećima unazad. Stručna skupina WADA-e naravno

kaže da je test pouzdan, ali postoje neke ozbiljne zabrinutosti u vezi s tim već duže vrijeme", rekla je dr. Ordway. Budući da je EPO prirodni hormon, laboratoriji pokušavaju utvrditi prisustvo sintetskog EPO-a "Kada o tome donose sud, to je subjektivno. Pokušavaju to iščitati i pitaju se: Je li izvan normalnih granica? Ali kako odrediti normalne granice?", pita se dr. Ordway. Ova stručnjakinja koja je radila u brojnim etičkim i antidopinškim odborima u Australiji i inozemstvu sugerira da je potrebno više vremena da WADA-ina stručna skupina pregleda nezavisna izvješća i/ili prizna da su napravljene pogreške ili predloži alternativno objašnjenje.

Fiziolog i biokemičar Robert Robergs s Tehnološkog sveučilišta u Queenslandu kaže da su mnogi dopinški testovi "nevjerojatno osjetljivi" na male pogreške. Pogreške se također mogu napraviti u tumačenju rezultata EPO testa, jer proces za razliku od testiranja na mnoge druge zabranjene tvari, ne daje jednostavan odgovor u stilu 'da ili ne'. Neki ljudi, često vrhunski sportaši, imaju prirodno povišene razine hormona, ističe dr. Robergs. Po njemu postoji nedostatak transparentnosti.

Treba li novi test za detekciju EPO-a

I dr. Ordway i dr. Robergs kažu da bi Bolov slučaj potencijalno mogao utjecati na povjerenje u globalni antidopinški sustav, te kažu da bi WADA trebala preispitati svoje trenutne procedure testiranja na EPO. "Moramo održati i vratiti povjerenje u sustav. U protivnom, ako izgubite povjerenje čistih sportaša, cijeli sustav pada", kaže dr. Ordway.

U ovom slučaju reagirao je i Bolov agent, James Templeton, koji se obrušio na SIA-u rekavši da je razočaran jer još nije odustala od istrage i oslobodila sportaša. "SIA je neiskrena kada tvrdi da još uvijek istražuje. Nemaju što istraživati", rekao je Templeton. Također je rekao da je SIA odgodila intervju s Bolom u veljači, mjesec dana nakon što su preuzeli sve s njegovih elektroničkih uređaja.

Odvjetnik Greene je odlučan u svojoj želji za javnom isprikom od SIA-e, "Trenutno mi je primarni cilj natjerati ih da javno priznaju ono što je očito. Apsolutno se ne provodi nikakva istraga, nema se što istražiti, a u ovom trenutku oni imaju dužnost izaći i reći 'ovdje nema ničega'. Imaju iste stroge standarde odgovornosti kao i sportaši. Nijedan uzorak urina nije pozitivan, nema dokaza u urinu da je nešto uzeto, 100 % je negativno, nema ničega na njegovom telefonu, nema ničega na njegovom računaru, nema apsolutno nikakvih dokaza. Samo trebaju reći da su ovo zabrljali, ovo je bila pogreška, žao nam je."

Saga se dalje nastavlja kako za Bola tako i za SIA-u. Postoje pitanja na koje treba dati odgovor, kako bi se osiguralo da ni jedan sportaš više ne prolazi kroz sličnu situaciju. Kako god završilo to ostavlja Bola s velikim teretom na leđima, kojeg se možda nikada neće moći riješiti.

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

